

Senaryo Temelli Hemşirelikte Öğretim Dersinin Öğrencilerin Öğrenme Materyalleri Motivasyonları Açısından İncelenmesi

An Investigation of the Scenario-Based Nursing Teaching Course in Terms of Students' Instructional Materials Motivations

Mukaddes DEMİR ACAR¹, Esra ÇAYLAK ALTUN²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Tokat, 0000-0002-6376-2171
² Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim AD, Tokat, 0000-0003-4333-4484

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, senaryo temelli eğitime dayalı Hemşirelikte Öğretim Dersinin öğrencilerin öğrenme materyallerine yönelik motivasyonları açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tek gruplu son test tasarımı yarı deneysel türdeki bu araştırmanın evrenini, Türkiye’de Karadeniz Bölgesinde bir ilde bulunan üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf öğrencileri (n=69) oluşturmaktadır. Veriler, 2019 bahar yarıyılı dönemi başında kişisel bilgi formu, Öğrenme Biçemleri Envanteri ve dönem sonunda ise Öğrenme Materyalleri Motivasyon Anketi ile toplanmıştır. Araştırmada Hemşirelikte Öğretim Dersinde öğrenme biçemleri ve senaryo temelli 14 haftalık eğitime dayalı aktif öğrenme ortamı sunulmuştur. Verilerin analizi SPSS 22.0 programında; Cronbach’s Alpha, sayı, yüzde, ortalama ve bağımsız gruplarda t testiyle yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %52,2’si (n=36) görsel, %46,4’ü (n=32) işitsel ve %34,8’i (n=24) bedensel öğrenme biçemine sahiptir. Uygulanan girişim sonrası öğrenme materyalleri motivasyonuna yönelik dikkat-uygunluk alt boyut puan ortalamalarının 39,39 ± 7,01 ve güven-tatmin puan ortalamalarının ise 42,78 ± 8,08 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyet durumuna, mezun olunan lise, görsel, bedensel ve işitsel öğrenme biçemlerine göre öğrenme materyalleri motivasyonunun alt boyut puan ortalamalarının farklılaşmadığı belirlenmiştir (p>0,05).

Sonuç: Öğrenme biçemleri ve senaryo temelli eğitimin öğrencilerin öğrenme materyalleri motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Hemşirelik eğitimcileri tarafından öğrenenlerin öğrenme biçemlerinin dikkate alınarak aktif katılımlı senaryo temelli derslerin sunulması, öğrenme materyallerine yönelik motivasyonların değerlendirilmesi ve konu ile ilgili küçük gruplarda dizayn edilen farklı deneysel desende çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öğrenme Biçemi, Öğrenme Materyalleri Motivasyonu, Senaryo Temelli Eğitim

ABSTRACT

Purpose: This study was conducted to evaluate the Scenario-based Teaching in Nursing Teaching Course in terms of students' instructional materials motivations.

Method: The universe of this quasi-experimental study with a single-group post-test design consists of 3rd year students (n=69) of the Faculty of Health Sciences Nursing Department of a university located in a province in the Black Sea Region of Turkey. The data were collected with the personal information form at the beginning of the 2019 spring semester, the Learning Modality Inventory, and the Instructional Materials Motivation Survey at the end of the semester. In the research, an active learning environment based on learning modalities and scenario-based 14-week education in the Nursing Teaching Course was presented. Analysis of the data in SPSS 22.0 program; Cronbach's Alpha, number, percentage, mean and independent groups were t-tested.

Results: 52.2% (n=36) of the students have visual, 46.4% (n=32) auditory and 34.8% (n=24) physical learning modalities. After the intervention, it was determined that the mean scores of attention-relevance, sub-dimension for motivation of instructional materials were 39.39 ± 7.01 and the mean scores for confidence-satisfaction were 42.78 ± 8.08. In addition, it was determined that the sub-dimension mean scores of instructional materials motivation did not differ according to the gender of the students, the high school they graduated from, visual, physical and auditory learning modalities (p> 0.05).

Conclusion: As a result, it was determined that learning modalities and scenario-based education positively affect students' instructional materials motivation. It is recommended that nursing educators take into consideration the learning styles of the learners and present scenario-based lessons with active participation, evaluate the motivations for instructional materials, and conduct studies with different experimental designs designed in small groups on the subject.

Keywords: Nursing; Learning Modality; Instructional Materials Motivation; Scenario-based Training

Sorumlu yazar:

Esra ÇAYLAK ALTUN, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tokat, esracaylak86@gmail.com

Başvuru/Submitted: 20.02.2023 **Kabul/Accepted:** 27.09.2023

Cite this article as: Demir Acar M, Çaylak Altun E. Senaryo Temelli Hemşirelikte Öğretim Dersinin Öğrencilerin Öğrenme Motivasyonları Açısından İncelenmesi. J TOGU Heal Sci. 2024;4(1):36-49.

GİRİŞ

Hemşirelik eğitiminin temel amacı, öğrencileri gelecekteki klinik çalışmalara hazırlamak için gerekli olan profesyonel bilgi, duyuşsal ve psikomotor becerileri öğretmektir. Hemşirelik eğitiminde senaryo, oyun ve gerçeğe dayalı vaka temelli öğrenme ile öğrencinin bu bilgi ve becerileri kazanması, sosyalleşmesi ve ekip çalışmasının önemini anlaması mümkün olmaktadır (1). Öğretim programlarının hazırlanmasında ise, öğrenenlerin öğrenme biçimlerinin belirlenerek, bu veriler ışığında öğretme-öğrenme sürecinin düzenlemesi etkin öğrenmeyi sağlayacak önemli girişimlerden birisidir. Böylece öğretim sürecinin çekici hale getirilerek yenilik ve heyecan dolu deneyimlerle öğrencilerin mesleki ve akademik başarıları ve motivasyonlarının artabileceği bildirilmektedir (2-6). Ayrıca öğrenenlerin oyun, senaryo, simülasyon, vaka temelli yöntemlerle öğretme-öğrenme sürecine etkin katılımları ile sorumluluk üstlenmeleri, çok boyutlu ve eleştirel düşünerek klinik karar vermeleri, öğrenme yaşantılarını yaşama ve uygulama alanlarına yansıtmaları da mümkün olacaktır (1,5). Senaryo temelli eğitim, basit bilgi kazanmanın ötesinde gerçekçi senaryolar ile farklı klinik ortamlarda bilgiyi tanıma, analiz etme, seçme ve uygulama için gerekli becerilerin gelişmesine katkı sağlayan yaratıcı ve dinamik öğrenme stratejisidir (1,5,7). Dünya Sağlık Örgütü yenilikçi, interaktif ve teknolojik öğretim yöntemleri ile hemşirelik bakım sürecinde problem çözme, empati yapma, iletişim, klinik karar verme ve eleştirel düşünmenin geliştirilmesini profesyonel hemşire eğitiminde altın standart olarak önermektedir (8). Son yıllarda hemşirelik eğitim programlarının, öğrencilerin öğrenme stillerine ve bireysel yeteneklerine göre öğretme / öğrenme stratejilerini revize ettiği bildirilmiştir (9).

Öğrenme biçimi, her bireyin yeni ve/veya zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanma, öğrenme ve hatırlama esnasında farklı ve kendine özgün yollar kullanması olarak tanımlanmıştır (4). Öğrenme biçiminin, görsel bedensel ve işitsel olmak üzere üç boyutu bildirilmektedir. Bedensel biçime sahip olan bireyler genellikle duygu ve düşüncelerini beden dili ile ifade etme ve somut bir şeyler üretmeye ilgi duyarlar. İşitsel biçime sahip bireyler, müzik ve sesli uyarılara karşı duyarlıdır. Görsel biçime sahip bireyler ise okuduklarını ya da duyduklarını zihinlerinde canlandırabilir, yaşadıkları olayları görsel ve ayrıntılı şekilde hatırlayabilirler (6). Hemşirelik ve ebelik öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada problem çözme becerileri ile öğrenme biçimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışmada eğitim kurumlarında öğrencilerin kendi bireysel öğrenme biçimlerini tanımlarına olanak sağlayacak şekilde öğretim ortamlarını dizayn etmenin önemi vurgulanmıştır (11).

Öğrenmeyi olumlu veya olumsuz yönde etkileyen, kolaylaştıran veya zorlaştıran, öğrenmeye yardım eden ya da engelleyen etkenler vardır. Bu etkenler öğrenme güdüsü (motivasyon), bireyin gelişim düzeyi ve öğrenme ortamıdır (10). Öğrencinin motivasyon düzeyinin yüksek olması, öğrenme birimine ilgi ve ihtiyaç duyması, değer vermesi, öğrenmede bir amacın olması, öğrenebileceğine ilişkin özgüveni, öğrencinin eğitim konusuna dikkatini yöneltmesini ve öğrenme etkinliğini sürdürmesini sağlar. Sonuçta öğrencinin öğrenme, hatırlama ve başarı düzeyi yükselir. Bu nedenle öğretim sırasında, öğrencinin öğrenme için ihtiyaç duymasının, başarabileceğine ilişkin özyeterliliğinin, öğrendiklerini nerede, nasıl kullanacağını görmesi sağlanmalıdır. Böylece öğrencinin eğitim ortamına etkin biçimde katılımı ile öğrenme düzeyi yükselir (12-14).

Motivasyonun başarı ile ilişkisini inceleyen çeşitli kuram ve modeller geliştirilmiştir. Öğretim sürecinde öğrencilerin motivasyonunun ne tür durumlardan etkilendiğini ortaya koymak ve motivasyonu sağlayacak bir tasarımı oluşturmalarında eğitimcilere destek olmak için Keller (2006) tarafından bir model geliştirilmiştir. ARCS (Attention, Relevance, Confidence, Satisfaction) olarak adlandırılan bu model; dikkat, uygunluk, güven ve tatmin olarak dört temel kategoriden oluşmaktadır. Dikkat aşamasında öğrenenin derse karşı ilgisi çekilerek bu ilginin ders sonuna kadar sürdürülmesi, uygunluk aşamasında konunun gereksinim ve amaçlarına uygunluğunun fark ettirilmesi sağlanır. Güven aşamasında öğrencilerin bireysel ve grup dinamiği ile başarıyı yakalayabileceği, tatmin aşamasında ise öğrencilerin başarılarının çeşitli pekiştiricilerle ödüllendirilerek içsel tatmin duyacakları bir ortam sağlanır (13,15).

Öğretim materyallerine yönelik motivasyonun artırılması için hemşirelik eğitiminde öğrencilerin dikkatini çekecek ve onları motive edecek öğretim tekniklerini kullanmak gereklidir. Eğitimciler, oyun temelli eğitim gibi yöntemler ile öğrenimi ilgi çekici hale getirebilirler. Böylece oyunların müfredata entegre edilmesi ile yenilik ve heyecan getirmenin yanı sıra birçok kazanımlar sağlanacaktır (1).

Hemşirelik sürecinde birey, aile ve topluma yapılan eğitimin üç temel amacı vardır. Bunlar, sağlığın korunması, hastalıkların ve komplikasyonlarının önlenmesi, rehabilite edilmesi ve hastalıkla baş etmedir. Bu eğitimler sağlanırken öğretim sürecinden yararlanır. Öğretim süreci, hemşirelik sürecine paralel olarak giden verilerin toplanması, planlanması, uygulaması ve değerlendirmesi aşamalarından oluşan dinamik bir süreçtir (16). Hemşirelik eğitiminde de öğrencilerin öğretim sürecine ilişkin bilgi ve becerilerin kazanımı primer olarak Hemşirelikte Öğretim Dersi içerisinde sağlanmaktadır (10).

Bu alışma, senaryo temelli eğitime dayalı Hemşirelikte ğretim Dersinin hemşirelik ğrencilerinin öğrenme materyallerine yönelik motivasyonları yönünden değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

1. Öğrencilerin cinsiyeti, mezun olduğu lise ve öğrenme biçemlerine göre öğrenme materyallerine yönelik motivasyon puan ortalamaları arasında fark var mıdır?
2. Senaryo temelli eğitime dayalı Hemşirelikte ğretim Dersinin sunulması ile hemşirelik ğrencilerinin öğrenme materyallerine yönelik motivasyonları ne düzeydedir?

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu alışma, senaryo temelli eğitime dayalı Hemşirelikte ğretim Dersinin hemşirelik ğrencilerinin öğrenme materyallerine yönelik motivasyonlarına etkisinin değerlendirilmesi amacıyla tek gruplu son test tasarımı yarı deneysel türde yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve rneklemi

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de Karadeniz Bölgesinde bir niversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 2019 yılında Hemşirelikte ğretim Dersini alan 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n=72). Araştırmada randomizasyon yöntemine başvurulmamış olup öğrencilerin tümü araştırmaya dahil edilmiştir. Ancak 3 ğrenci devamsızlık nedeniyle araştırmaya dahil edilmemiş ve çalışma 69 ğrenci ile tamamlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler, 2019 yılı şubat-Haziran arasında öğrencilerin, yaş, cinsiyet ve mezun oldukları lise ile ilgili bilgilerini içeren kişisel bilgi formu, ğrenme Biçemleri Envanteri ve ğretim Materyalleri Motivasyon Anketi (MMA) ile toplanmıştır. Hazırlanan Google formlarının Whatsapp platformunda öğrencilerle paylaşılmasıyla verilerin çevrim içi toplanması sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

ğrenme Biçemleri Envanteri: ğrenme biçemlerini belirlemeye yönelik şimşek (2002) tarafından geliştirilen ğrenme Biçemleri Envanteri, bedensel, işitsel ve görsel olarak üç öğrenme biçemini ölçen 48 soruluk bir envanterdir. Her ğrenme biçemi ile ilgili 16 madde

yer almaktadır. Envanter 5'li Likert tipi olup, her bir madde için; öğrenenin katılma düzeyine ilişkin rakamın çizelge üzerine not edilip toplanmasıyla puan hesabı yapılır (Kesinlikle katılıyorum ise 2, Katılıyorum ise 1, Kararsızım ise 0, Katılmıyorum ise -1, Kesinlikle katılmıyorum ise -2). Envanterin bedensel, işitsel ve görsel alt testlerinden alınan toplam puanlar 8 ile 32 arasında bir rakam ise öğrencinin o biçeme sahip olduğu, -8 ile -32 arasında bir rakamsa o biçeme tepkili olduğu ve 7 ile -7 arasında bir rakam ise dikkate alınmayacağı bildirilmiştir. Güvenirlilik katsayıları; bedensel biçem testi için 0,68, işitsel biçem testi için 0,77 ve görsel biçem testi için 0,79, envanterin tümüne ilişkin Cronbach Alpha değeri ise 0,84 olarak bulunmuştur (1). Bu çalışmada ise güvenirlilik katsayıları; bedensel biçem testi için 0,82, işitsel biçem testi için 0,86 ve görsel biçem testi için 0,91 olarak bulunurken, envanterin tümüne ilişkin Cronbach Alpha değeri ise 0,95 olarak belirlenmiştir.

Öğretim Materyalleri Motivasyon Anketi (ÖMMA): ÖMMA'nın amacı belirli bir öğretim yöntemi ile öğrencilerin nasıl motive olduğunun belirlemesidir. ÖMMA, Keller tarafından bildirilmiş, Kutu ve Sözbilir (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmış 24 maddeli Likert tipte bir ölçme aracıdır. Anket soruları, 1-5 puan arasında değer alacak şekilde puanlanmıştır ve puanların yükselmesi öğrencilerin öğretim materyalleri motivasyonlarının arttığını göstermektedir. ÖMMA, ARCS Motivasyon Modelinin dört temel bileşenine (dikkat, uygunluk, güven ve tatmin) dayalı öğretim materyalleriyle karşı karşıya kalan öğrencilerin motivasyonlarındaki değişiklikleriyle alakalı cevaplarını dersin/girişimin sonunda değerlendiren son test niteliğinde bir ölçme aracıdır. ÖMMA "dikkat- uygunluk" (11 madde) ve "güven-tatmin"(13 madde) olarak iki alt boyuta sahiptir. Dikkat-uygunluk alt boyutunda en düşük ve yüksek alınabilecek puan aralığı 11-55 iken güven-tatmin alt boyutunda 13-65'tir. Ölçeğin belirli bir kesme noktası bulunmamaktadır. Anketin tümünün Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0,83, dikkat-uygunluk alt boyut için 0,79, güven-tatmin için 0,69'dur ve güvenirlilik katsayıları anketin güvenirliliği için yeterli bulunmuştur (13). Bu çalışmada ise anketin tümü için Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0,92, dikkat-uygunluk alt boyut için 0,88 ve güven-tatmin için 0,85'tir ve anketin güvenirliliği için yeterli bulunmuştur.

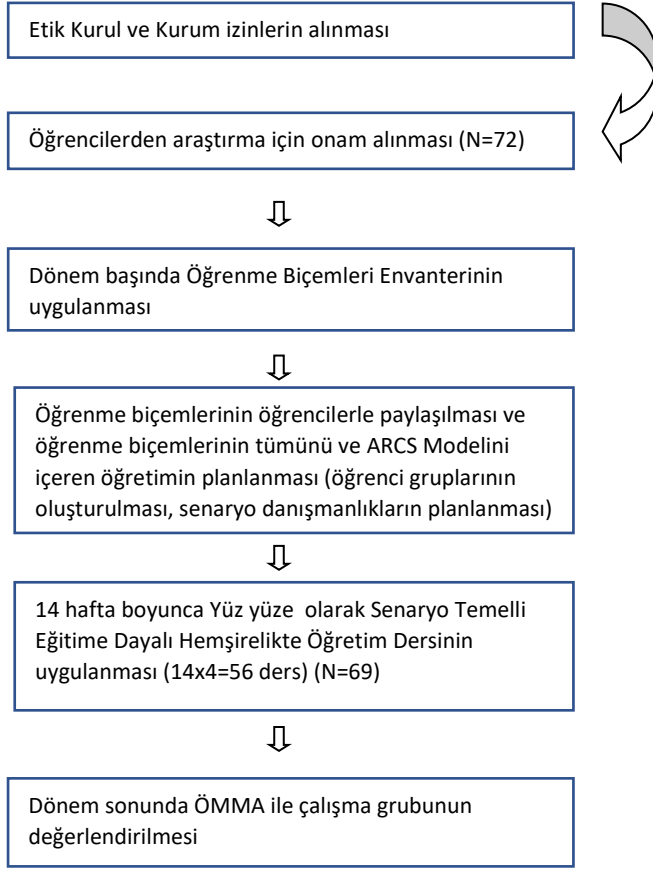
Öğretim Planı ve Veri Toplama Yöntemi

Öğrencilere bahar dönemi başında kişisel bilgi formu ve Öğrenme Biçemleri Envanteri çevirim içi olarak uygulanmış, böylece her bir öğrencinin baskın öğrenme biçemleri belirlenmiş ve öğrencilerin kendi öğrenme biçemlerini tanımlarına olanak sağlanmıştır. Bu envanterin girişimden önce uygulanması öğretim planı açısından önemli bir uygulamadır. Çünkü bu envanter uygulandıktan sonra öğrencilerin öğrenme biçemlerinin çeşitlilik gösterdiği

belirlenmiş ve bu nedenle görsel, işitsel ve bedensel öğrenme biçemlerini kapsayacak şekilde öğretim planlanmıştır. Derslerin yürütüldüğü dönem boyunca öğrenme motivasyonunu arttırmak amaçlı ARCS Modelinde yer alan dikkat, uygunluk, güven ve tatmin şeklinde sistematize edilen öğretim ortamı sunulmuştur. Bu amaçla araştırmacılar, haftalık dört ders saati olan dersin ilk iki ders saatinde (90 dakika) müfredat konusunu power point, soru cevap ve beyin fırtınası teknikleri ile yüz yüze teorik anlatım yapmıştır. Bu teorik eğitim programının içeriğini, eğitim-öğretimde temel kavramlar, öğrenme alanları, öğrenme ortamı, öğrenmeyi etkileyen faktörler, öğrenme kuramları ve çoklu zeka kuramı, yetişkin ve pedagojik eğitim, hasta eğitimi, hizmet içi eğitim, öğretimde iletişim ilkeleri, öğretimde araç-gereç, etkili sunum teknikleri, eğitim ve öğretimde etik, ölçme değerlendirme müfredat konuları oluşturmaktadır (10,12). Sonraki iki saatte ise (90 dakika) müfredat konularını pekiştirmek amaçlı öğrencilerin aktif katılımıyla senaryo temelli öğretim uygulanmıştır. Bu amaçla öğrencilerin daha önce 5-6 lı gruplarla video ile çekim yapmış oldukları senaryoların tüm gruba sınıf ortamında yüz yüze ve toplu olarak izletilmesi sağlanmıştır. Öğrenci grupları, müfredat konusu çerçevesinde ders saatinden 2 hafta önce olacak şekilde senaryoları hazırlayarak daha önce yaratıcı drama kursuna katılmış olan araştırmacılarından 1 saat süreyle danışmanlık almışlardır. Böylece 14 hafta boyunca gerçek hayata benzer klinik/sahada hasta/sağlıklı bireyin öğretim sürecinde her öğrencinin hem oyuncu hem de seyirci rolüyle katılımları sağlanmıştır. Öğrencilerin oynadığı roller genellikle hasta, hemşire, öğrenci hemşire, çocuk, anne, baba, kardeş, komşu, öğretmen, doktor veya hemşire eğitmenidir. Öğrenciler, planlanan senaryolarda rollerini oynarken öğretim sürecinin, hemşirelik sürecine paralel olarak veri toplama, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarından oluşmasını sağlamış ve böylece bilimsel temelli hasta/sağlıklı bireyin öğretimini simüle etmişlerdir. Videolar yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Video izlemi bitiminde senaryolar, konunun teorik kısmıyla bağlantılı olarak tartışma, soru-cevap, beyin fırtınası teknikleriyle değerlendirilmiştir. Dönem bitiminde (14 hafta sonra) ise Öğretim Materyalleri Motivasyon Anketi uygulanmıştır (Şema 1).

Verilerin Değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler, SPSS 22 paket programında değerlendirilmiştir. Ölçek ve alt ölçek toplam puanlarının normal dağılıma uygunluğu belirlenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Analizler, tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, bağımsız gruplarda t testi ile yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık açısından $p < 0,05$ düzeyi kabul edilmiştir.

Şema 1: Araştırma Uygulama Şeması**BULGULAR**

Öğrencilerin yaş ortalaması $21,42 \pm 0,81$, %75,4'ü kız ve %73,9'u Anadolu Lisesi mezunudur. Öğrencilerin cinsiyeti ve mezun oldukları liseye göre ÖMMA dikkat-uygunluk ve güven-tatmin alt boyut puan ortalamalarının farklılaşmadığı bulunmuştur ($p > 0,05$), (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ve ÖMMA Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Özellikler	Sayı	%	ÖMMA			
			Dikkat-Uygunluk Ortalama $\pm$ SS	p Değeri t Testi	Güven-Tatmin Ortalama $\pm$ SS	p Değeri t Testi
Cinsiyet						
Kız	52	75,4	$39,34 \pm 6,83$	0,926	$42,71 \pm 8,10$	0,900
Erkek	17	24,6	$39,52 \pm 7,75$	0,093	$43,0 \pm 8,29$	0,127
Mezun olunan lise						
Anadolu Lisesi	51	73,9	$39,35 \pm 7,03$	0,940	$42,72 \pm 8,23$	0,922
Genel Lise	18	26,1	$39,50 \pm 7,15$	0,076	$42,94 \pm 7,89$	0,098

Öğrencilerin girişim öncesi %52,2'sinin görsel ($16,36 \pm 5,01$), %46,4'ünün işitsel ($14,56 \pm 5,57$) ve %34,8'inin bedensel ($14,75 \pm 5,33$) öğrenme biçimine sahip olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Girişim Öncesi Öğrenme Biçemlerine Göre Dağılımları ve Öğrenme Biçemi Puan Ortalamaları

Öğrenme Biçemleri	Sayı	%	Ortalama±SS
Görsel			
Biçeme Sahip	36	52,2	16,36 ± 5,01
Biçeme Tepkili/Dikkate Alınmaz	33	47,8	-3,81 ± 9,58
İşitsel			
Biçeme Sahip	32	46,4	14,56 ± 5,57
Biçeme Tepkili/Dikkate Alınmaz	37	53,6	-3,40 ± 6,81
Bedensel			
Biçeme Sahip	24	34,8	14,75 ± 5,33
Biçeme Tepkili/Dikkate Alınmaz	45	65,2	-2,53 ± 6,77
Toplam	69	100,0	

Uygulanan girişim sonrasında öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının dikkat-uygunluk alt boyut puan ortalamalarının $39,39 \pm 7,01$ ve güven-tatmin puan ortalamalarının ise $42,78 \pm 8,08$ olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin görsel, bedensel ve işitsel öğrenme biçemlerine göre öğrenme materyalleri motivasyonunun alt boyut puan ortalamalarının farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Görsel ve bedensel biçeme sahip olan öğrencilerin ÖMMA dikkat-uygunluk (görsel: $40,83 \pm 6,70$ ve bedensel: $41,0 \pm 6,48$) ve güven-tatmin (görsel: $44,1 \pm 8,84$ ve bedensel: $44,95 \pm 8,25$) alt boyutlarındaki puan ortalamalarının diğer gruplara (biçeme tepkili/dikkate alınmaz) göre daha yüksek olduğu, ancak aralarında istatistiksel bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$), (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrenme Biçemleri ve ÖMMA Alt Boyut Son Test Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Öğrenme Biçemleri	Sayı	ÖMMA			
		Dikkat-Uygunluk Ortalama±SS	p Değeri t Testi	Güven-Tatmin Ortalama±SS	p Değeri t Testi
Görsel					
Biçeme Sahip	36	40,83 ± 6,70	0,074 1,814	44,1 ± 8,84	0,131 1,529
Biçeme Tepkili/Dikkate Alınmaz	33	37,81 ± 7,10		41,24 ± 6,98	
İşitsel					
Biçeme Sahip	32	39,75 ± 7,62	0,696 0,393	42,84 ± 9,97	0,954 0,024
Biçeme Tepkili/Dikkate Alınmaz	37	39,08 ± 6,52		42,72 ± 6,15	
Bedensel					
Biçeme Sahip	24	41,00 ± 6,48	0,166 1,401	44,95 ± 8,25	0,103 1,652
Biçeme Tepkili/Dikkate Alınmaz	45	38,53 ± 7,20		41,6 ± 7,84	
Toplam	69	39,39 ± 7,01		42,78 ± 8,08	

TARTIşMA

Son yıllarda eğitim-öğretim süreçlerinde öğrencilerin kendi öğrenme biçimlerini tanımaya olanak sağlayacak şekilde öğrenme-öğretme ortamlarının düzenlenmesi önerilmektedir (6,11). Böylece, öğrenenlerin dikkatini çeken ve onları motive eden öğretim tekniklerinin kullanımıyla aktif katılım da sağlanabilecektir (1). Eğitimde aktif katılım yönü güçlü olan yaratıcı drama, oyun, senaryo, simülasyon ve vaka temelli eğitim yöntemleri, bireyi harekete geçiren, yaparak-yaşayarak öğrenmesini sağlayan, gerçek yaşam durumlarını eğitim ortamına getiren teknikler olduğu bildirilmiştir (17-21).

Bu araştırmada senaryo temelli eğitime dayalı Hemşirelikte Öğretim Dersine yönelik, eğitim-öğretim dönemi başında öğrencilerin öğrenme biçimleri belirlenmiş, öğrencilerin her birinin öğrenme biçimleri kendileriyle paylaşılmış ve böylece öz farkındalık sağlanmıştır. Çalışma grubunun öğrenme biçimlerinin çeşitlilik göstermesi nedeniyle görsel, işitsel ve bedensel öğrenme biçimlerine ve senaryo temelli eğitime dayalı bir öğretim sunulmuştur. Bu amaçla her bir derste ARCS motivasyon modelinde yer alan dikkat, uygunluk, güven ve tatmin kategorisine yönelik bir öğretim planlanmıştır (13,15,22,23). Uygulanan girişim sonunda öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının dikkat-uygunluk alt boyut puan ortalamalarının $39,39 \pm 7,01$ ve güven-tatmin puan ortalamalarının ise $42,78 \pm 8,08$ olduğu bulunmuştur. ÖMMA dikkat-uygunluk alt boyutunda en düşük ve en yüksek alınabilecek puan aralığı 11-55 iken güven-tatmin alt boyutunda 13-65'tir. Bu sonuç öğrencilerin öğrenme materyalleri motivasyonunun orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte çalışma grubunda daha yüksek öğrenme motivasyonu puanlarının olmamasının diğer bir ifadeyle daha etkili veya yüksek sonuçlar alınmasının önündeki engellerden biri öğrenci sayısının fazla olması ile ilişkilendirilebilir. Zira öğrenme ortamında öğrenci sayısının artması, her öğrencinin eşit katılımı ve etkileşimini azaltarak öğrenme ortamını olumsuz etkilemektedir (12,24).

Öğrencilerin cinsiyetine, mezun oldukları lise, görsel, işitsel ve bedensel öğrenme biçimlerine göre ÖMMA dikkat-uygunluk ve güven-tatmin alt boyut puan ortalamalarının farklılaşmadığı bulunmuştur. Görsel ve bedensel biçime sahip olan öğrencilerin ÖMMA dikkat-uygunluk ve güven-tatmin alt boyutlarındaki puan ortalamalarının diğer gruplara (biçime tepkili/dikkate alınmaz) göre daha yüksek olduğu, ancak aralarında istatistiksel bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Böylece senaryo temelli eğitime dayalı Hemşirelikte Öğretim Dersinin tüm çalışma grubunda, öğrenme biçimlerine, cinsiyet ve mezun oldukları liseye göre öğrenme materyallerine yönelik motivasyon düzeyleri bakımından farklılık göstermeksizin

benzer bir etki bırakmış olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenme biçemleri envanterinin girişimden önce uygulanması ile öğretimin planlandığı bu çalışmada öğrencilerin öğrenme biçemi yönünden literatür ile paralellik gösteren bulgular elde edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin öğrenme biçemlerinin değerlendirildiği bir çalışmada bu çalışmaya benzer olarak; görsel öğrenme biçemine sahip öğrencilerin daha fazla olduğu belirlenmiştir (6). Hemşirelik öğrencilerinin örnekleme alındığı bir çalışmada ise öğrencilerin baskın öğrenme biçeminin görsel biçem olduğu saptanmıştır (4). İsveç'te hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçemlerinin değerlendirildiği bir araştırmada, bu çalışmaya benzer olarak öğrenme biçemi bakımından öğrencilerin geniş çeşitlilik gösterdikleri bulunmuştur. Aynı çalışmada öğrenme biçemlerinin belirlenmesinin öğrenmedeki güçlü ve eksik yönleri hakkında öğrencilerde öz farkındalık sağladığı, öğretmenler için de bireysel ve grup öğretim yöntemlerini seçmeleri için değerli ve pratik bir temel sağladığı sonucuna varılmıştır (2).

ARCS modeli, literatürde birçok araştırma kapsamında yer almış ve bu model ile genellikle etkili sonuçlar elde edilmiştir (25, 26, 27). Ancak literatürde, hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçemleri ve senaryo temelli eğitime dayalı olarak ARCS motivasyon modelini içeren ve sonuçta öğrenme motivasyonunu değerlendiren sınırlı çalışma yer almaktadır. Bir araştırmada hemşirelik eğitiminde ARCS modelinin mesleki bilgi ve becerileri geliştirmek ve motivasyonu arttırmak üzere olumlu etkileri vurgulanmış, öğrencilerin dikkatini çekici olduğu bildirilmiştir (26). Keller'in ARCS modeline dayalı mikrobiyoloji laboratuvarı uygulamasıyla hemşirelik öğrencilerinin öğrenme motivasyonuna etkisini belirlemeye yönelik yarı deneysel bir çalışmada, deney grubunun kontrol grubuna göre, toplam öğrenme motivasyonunun önemli ölçüde daha yüksek olduğu gösterilmiştir (27). Şentürk Erenel ve ark. (2021) senaryo temelli simülasyon uygulamalarının hemşirelik öğrencilerinde klinik memnuniyet, stres ve kendine güven üzerine etkisini araştırmış ve bu yöntemin olumlu sonuçları olduğunu bildirmişlerdir (5). Yoğun bakım hemşireliği eğitiminde senaryo temelli öğrenmenin etkinliği öğrenci başarıları ve geribildirimleri ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulguları, senaryo temelli öğrenmenin, etkili ve dinamik bir öğrenme yöntemi olduğunu, teori-uygulama boşluğunu kapatmak için hemşirelik öğrencilerinin becerilerini ve öğrenme yeteneklerini geliştirdiğini göstermiştir (28). Senaryo temelli simülasyon kursunun hemşirelerin iletişim yeterliliği ve öz-etkililiği üzerine etkileri randomize kontrollü deneysel bir çalışma ile araştırılmış ve deney grubunda etkili sonuçlar elde edilmiştir. Bu nedenle, hizmet içi hemşirelik eğitime simülasyon temelli eğitimin dahil edilmesi ile klinik uygulamada hemşirelerin iletişim becerilerinin gelişimi sağlanacaktır (29). Rashwan (2023) tarafından yapılan bir

çalışmada, senaryo temelli uygulamalı eğitimin hemşirelik öğrencilerinin preterm yenidoğanların hemşirelik bakımına ilişkin özgüvenlerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Motivasyonel ve etkileşimli bir öğretim yaklaşımının senaryo temelli olarak uygulanmasının, hemşirelik öğrencilerinin karmaşık tıbbi tanıları olan preterm yenidoğanları değerlendirme ve bakım vermede özgüvenlerini artırmada etkili olduğu sonucuna varmıştır (30). Klinik çalışmaya girmek üzere olan son sınıf hemşirelik öğrencileri için zorlayıcı olan akut ve kritik bakım hemşireliğinde hızlı ve doğru klinik karar verme yeteneği gereklidir. Bir araştırmada akut ve kritik bakım hemşireliği öğretimi için senaryo simülasyonlarının kullanılması, hemşirelik lisans öğrencileri için öz düzenlemeyi, içgörüyü ve öğrenme memnuniyetini iyileştirmiştir. Simülasyon senaryoları yoluyla deneyimsel öğrenmeyi içeren öğretim stratejileri, hemşirelik öğrencilerine güvenli ve gerçekçi durumlarda bakım verme bilgisi sağlama fırsatlar sağlamada ve yansıtma yeteneğini artırmada etkili bulunmuştur (31).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmada görsel öğrenme biçimine sahip öğrencilerin daha fazla olduğu, bunu sırasıyla işitsel ve bedensel öğrenme biçimlerinin takip ettiği belirlenmiştir. Çalışma grubunun öğrenme biçimlerinin çeşitlilik göstermesi nedeniyle Hemşirelikte Öğretim Dersinin dizaynında her üç öğrenme biçimini de kapsayacak çeşitlilikte öğretim metodlarının kullanılması sağlanmıştır. Böylece senaryo temelli eğitime dayalı ve ARCS motivasyon modelini içeren dizaynla yürütülen Hemşirelikte Öğretim Dersine yönelik öğrenme motivasyonları puanlarının öğrencilerin öğrenme biçimlerine, cinsiyet ve mezun oldukları liseye göre farklılaşmadan, benzer olumlu bir etki sağladığı bulunmuştur. Sonuç olarak hemşirelik eğitimcileri tarafından öğrenenlerin öğrenme biçimlerinin dikkate alınması ve aktif katılımlı senaryo temelli dersler ile ARCS modelini kapsayan öğrenme ortamlarının sunulmasıyla öğrenme materyallerine yönelik motivasyonlarının değerlendirilmesi ve konu ile ilgili küçük gruplarda dizayn edilen farklı deneysel çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin dışında hemşirelerin hizmet içi eğitimlerinde de öğrenenlerin öğrenme biçimlerinin dikkate alınması, senaryo temelli eğitimler uygulanarak farklı deneysel çalışmaların yapılması ve öğretim materyallerine yönelik motivasyonlarının değerlendirilmesi önerilebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın Hemşirelikte Öğretim Dersi kapsamında yapılması nedeniyle öğrenci sayısının fazla olması araştırmanın sınırlılıkları içerisinde değerlendirilmiştir. Ayrıca uygulama sürecinde ders içi öğretim teknik, materyal ve sınıf ortamından kaynaklı etkiler araştırmanın sonucunu etkilemiş olabilir.

Teşekkür: Yazarlar araştırmaya katılmayı kabul eden tüm öğrencilere teşekkürlerini sunar.

Finansal Destek: Çalışma, herhangi bir kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

ıkar atışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar atışması yoktur.

Etik Onay: Çalışma Helsinki Deklerasyonu Prensiplerine uygun olarak yürütölmüştür. Çalışma için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (19-KAEK-214) ve yapılacak kurumdan izin alınmıştır.

Aydınlatılmış Onam: Araştırmanın amacı açıklandıktan sonra öğrencilerden yazılı ve sözlü onam alınmıştır.

Yazar katkıları: Araştırmanın dizaynı, veri toplama, veri analizi ve makale yazımına yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

1. Şahin G, Başak T. Hemşirelik eğitiminde oyun temelli öğrenme. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2019; 8 (3): 308-14.
2. Hallin K. Nursing students at a university - A study about learning style preferences. Nurse Education Today. 2014; 34 (12): 1443-9.
3. Orkun, M.A., Bayırlı, A. Öğrenme stilleri modellerinin incelenmesi. Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi. 2019; 3(1): 71-83.
4. Ünlü H.Ü, Taşkın S, Elbaş N.Ö. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde eğitim gören öğrencilerin öğrenme biçimleri. International Journal of Social Sciences and Education Research. 2015; 1 (4): 1185-96.
5. Şentürk Erenel A, Yaman Sözbir Ş, Uzun Aksoy M, Arslan Gürcüoğlu E, Pelit Aksu S, Ünal Toprak F. ve ark. Effect of scenario-based simulation training on the obstetrics and gynecology nursing clinical practicum. The Journal of Nursing Research. 2021; 29 (2): e142.
6. Şimşek N. BİG 16 öğrenme biçimleri envanteri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama. 2002; 1: 33-47.
7. Dariel O.J.P, Raby T, Ravaut F, Rothan-Tondeur M. Developing the serious games potential in nursing education. Nurse Education Today. 2013; 33 (12): 1569-75.
8. World Health Organization (WHO). Nurse Educator Core Competencies. [İnternet]. 2016 [22 Şubat 2021 tarihinde erişildi]. Erişim adresi: https://www.who.int/hrh/nursing_midwifery/nurse_educ_core_competencies/en/
9. Tenhunen M.L, Fitzgerald A. Revision of an undergraduate older adult health care nursing education course. The Journal of Nursing Education. 2014; 53 (9): 110-13.
10. Hacıoğlu N. Hemşirelikte Öğretim Öğrenme ve Eğitim. İstanbul: Nobel Tıp Yayınları; 2013.
11. Yıldırım B, Özkahraman Koç Ş, Sarıkaya Karabudak S. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ile öğrenme biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2014; 3 (3): 859-82.
12. Senemoğlu N. Kuramdan Uygulamaya Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık; 2020.
13. Kutu H. Sözbilir M. Öğretim materyalleri motivasyon anketinin Türkçeye uyarlanması: güvenilirlik ve geçerlik çalışması. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi. 2011;5 (1): 292-12.
14. Bayrakçeken S, Oktay Ö, Samancı O, Canpolat N. Motivasyon kuramları çerçevesinde öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılması: Bir derleme çalışması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2021;25(2): 677-698.
15. Keller J.M. (2006). Development of Two Measures of Learner Motivation. [İnternet]. 2016 [26 Şubat 2021 tarihinde erişildi]. Erişim adresi: <https://studylib.net/doc/7446614/development-of-two-measures-of-learner-motivation>
16. Erer M.T, Akbaş M, Yıldırım G. Hemşirelik sürecinin evrimsel gelişimi hemşirelik süreci. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi. 2017; 7(1): 1-5.
17. Adıgüzel Ö. Eğitimde Yaratıcı Drama. Ankara: Pegem Akademi; 2015.
18. Demir Acar M, Bayat M. The Effect of diet-exercise trainings provided to overweight and obese teenagers through creative drama on their knowledge, attitude and behaviors. Childhood Obesity. 2019; 15 (2): 93-104.
19. Van Gaalen A.E.J, Brouwer J, Schönrock-Adema J, Bouwkamp-Timmer T, Jaarsma A. D. C, Georgiadis J. R. Gamification of health professions education: a systematic review. Advances in Health Sciences Education. 2021; 26: 683-11
20. Woda A, Hansen J, Paquette M, Topp R. The Impact of simulation sequencing on perceived clinical decision making. Nurse Education in Practice. 2017; 26: 33-38.
21. Yoo M.S, Park J.H. Effect of case-based learning on the development of graduate nurses' problem-solving ability. Nurse Education Today. 2014; 34 (1): 47-51.
22. Karataş K, Ardiç T, Kaya İ. ARCS Motivasyon Modeli'ne dayalı öğretim ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2016; 24 (4): 1821-38

23. Li K, Keller J.M. Use of the ARCS Model in Education: A Literature Review. *Computers&Education*. 2018; 122: 54-62.
24. Hong S, Yu P. Comparison of the effectiveness of two styles of case-based learning implemented in lectures for developing nursing students' critical thinking ability: a randomized controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*. 2017; 68: 16-24.
25. Yıldız V.A, Baydaş Önlü Ö, Göktaş Y. ARCS motivasyon modeli: 1997-2018 yılları arasında yapılmış uygulamalı makalelerin içerik analizi. *Trakya Eğitim Dergisi*. 2019; 9 (4): 723-41.
26. Shu Y, Chen Y, Huang T. Exploring the future of nursing education: an integrated motivation learning model based on virtual reality. *Hu li za zhi The Journal of Nursing*. 2019; 66 (2): 22-28.
27. Kim B.H, Hyong H.K. Effect of Nursing students' learning motivation in microbiology lecture involved in laboratory based on the ARCS model. *Journal of Fisheries and Marine Sciences Education*. 2014; 26(6): 1425-34.
28. Ahmed H.H. Adopting scenario based learning in critical care nursing education: students' achievement and feedback. *American Journal of Nursing Research*. 2019; 7 (4): 581-88.
29. Li Y.S, Chang W.H, Hsieh S.I. The effects of scenario-based simulation course training on nurses' communication competence and self-efficacy: a randomized controlled trial. *Journal of Professional Nursing*. 2014; 31(1): 37-49.
30. Rashwan Z. I. Motivation inspiring confidence: effect of scenario-based learning on self-confidence among prelicensure nursing students. *Teaching and Learning in Nursing*. 2023;18(3); e1-e8
31. Chang Y. L, Hsieh M. J, Feng T. H, Shang S. T, Tsai Y. F. Effectiveness of multiple scenario simulations of acute and critical care for undergraduate nursing students: A quasi-experimental design. *Nurse Education Today*. 2022; 118: 105526.